

**STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI
PRO ŠKOLNÍ ROK 2023/2024**

Základní škola Kobyly, okres Břeclav, příspěvková organizace

Vypracovala: Mgr. Lenka Varmužová

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Při řešení školních neúspěchů je nutná úzká spolupráce pedagogických pracovníků, zákonných zástupců a žáka samotného. Často je nutná i konzultace s odborníky.

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z Vyhlášky č. 27/2016 Sb. a jejím cílem je vyhledávání potencionálně neúspěšných žáků a vytváření podmínek ke zlepšení jejich školní úspěšnosti.

Prevence školní neúspěšnosti

a.) přesup z MŠ do ZŠ

- náslechy budoucí vyučující 1. třídy na edukačně stimulačních skupinách v mateřské škole
- spolupráce ZŠ a MŠ – návštěva předškoláků ve škole – seznámení se školním prostředím, vyzkoušení aktivit prvňáků
- komunikace se zákonnými zástupci – příprava na školní docházku, vysvětlení potřebných požadavků a vhodného přístupu k dětem
- v červnu probíhá schůzka zákonných zástupců předškoláků s vyučující 1.tř.

b.) přestup žáka z prvního stupně na druhý stupeň

- komunikace mezi učiteli prvního a druhého stupně – předávání zkušeností, vysvětlení obvyklého způsobu práce, pravidel, hodnocení
- poskytnutí žákům času na adaptaci
- adaptační kurz – stmelovací hry, vytváření kladných vztahů mezi žáky a učiteli, vytvoření pravidel kolektivu

c.) přestup žáka z jiné ZŠ

- zjištění úrovně znalostí u žáka, přestupujícího z jiné školy
- nastavení podpůrných opatření pro případné vyrovnání úrovně znalostí
- poskytnutí času pro adaptaci

d.) žáci s odlišným mateřským jazykem

- nastavení vhodných podpůrných opatření pro žáky s jiným mateřským jazykem
- nastavení způsobu komunikace a dorozumívání

e.) žáci nemocní, kteří mají dlouhodobou absenci

- úzká spolupráce s rodinou žáka
- zajištění doplňování učiva
- ulehčení návratu žáka po nemoci do školy – plán doplnění učiva a přezkoušení

f.) nevhodná rodinná situace

- spolupráce rodiny se školou
- zvýšená pozornost při začleňování dítěte do kolektivu
- podpora rodině
- nabídka spolupráce s neziskovými organizacemi

Příčiny školní neúspěšnosti

Neprospěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat. Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

a) osobnost dítěte—speciální vzdělávací potřeby žáka (např. snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace)

b) odlišné kulturní prostředí a odlišné životní podmínky (nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole -mezi kamarády ve třídě, vztah s učitelem).

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné žáky".

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. Poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP a PLPP.

2. **Žáci sociálně znevýhodnění:** motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole.

3. **Žáci s vysokou absencí** jsou velmi často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a termíny dozkoušení, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví zvýšený dohled nad žákem.

Postup při řešení školní neúspěšnosti

1. Práce se žákem
2. Zvýšená spolupráce s rodinou žáka
3. Práce se sociálním klimatem třídy

Rodiče jsou v souladu se školním řádem informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí.

V první fázi zde třídní učitel, popř. učitel daného předmětu, ve kterém žák neprospívá (vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový) informuje zákonného zástupce a společně se domluví na dalším postupu.

1. V případě, že zvolený model není funkční, TU domluví jednání s rodiči a žáky, kteří neprospívají.
2. Je stanoven termín další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel, popř. výchovný poradce.
3. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů).
4. Při vysoké absenci žáka se koná jednání s rodiči preventivně - TU, žák a rodič
5. Na závěr školního roku je v případě potřeby podpora vyhodnocena na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).
6. V rámci sociálního klimatu třídy je také možné využít pozitivních sociálních vazeb v kolektivu, kdy si žáci v rámci třídy poskytují při výukových obtížích jednoduššího charakteru podporu vzájemně (žáci doučují své žáky).

Formy a metody práce využívané při předcházení a řešení školní neúspěšnosti

Pro efektivitu poskytnutých podpůrných opatření jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

- stanovení přiměřeného obsahu učiva pro překlenutí kritického období neúspěšnosti – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá aktuálním žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním) s výhledem, že žák po tomto období své znalosti učiva doplní a prospěch zlepší.
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu -dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem
- možnost plnit zadané úkoly ve volných hodinách ve škole, možnost doučování
- užívání podpůrných aktivit –oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu, užívání podpůrných pomůcek vychází z doporučení ŠPZ.
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva
- domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel zve rodiče současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se s rodiči dohodl, jak mohou své dítě podpořit.

Při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření je nezbytné opakování ročníku.

